

การวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกกลุ่มผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพจิต และกลุ่มผู้สูงอายุ
ที่ไม่มีปัญหาสุขภาพจิต ภาคเหนือของประเทศไทย

นางสาว สุตาวลัย์ สายสืบ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-347-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019681

๒๕๓๖

AN ANALYSIS OF VARIABLES DISCRIMINATING THE GROUPS
OF MENTALLY HEALTHY AND MENTALLY ILL ELDERLY,
NORTHERN REGION OF THAILAND

MISS SUDAWAN   SAISUEB

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Nursing Administration Program
Graduate School
Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-347-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกกลุ่มผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพจิต   และกลุ่ม
ผู้สูงอายุที่ไม่มีปัญหาสุขภาพจิต ภาคเหนือของประเทศไทย
โดย   นางสาว สุดาวลัย   สายสืบ
ภาควิชา   คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต   เดิมเป็นภาควิชา
พยาบาลศึกษา สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา   ยูนินันท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร   วัชรราษฎร์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม   โอทกานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา   ยูนินันท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก   ศรีสุโข)

สุตาวัลย์ สายสืบ : การวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกกลุ่มผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพจิตและกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่มีปัญหาสุขภาพจิต ภาคเหนือของประเทศไทย (AN ANALYSIS OF VARIABLES DISCRIMINATING THE GROUPS OF MENTALLY HEALTHY AND MENTALLY ILL ELDERLY, NORTHERN REGION OF THAILAND) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์
109 หน้า. ISBN 974 - 582 - 347 - 3

การวิจัยครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์ตัวแปรสำคัญที่สามารถจำแนกกลุ่มผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพจิตภาคเหนือของประเทศไทย จำนวนตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยนำไปหาความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน แบบสัมภาษณ์มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .90 ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย คะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกประเภท โดยวิธีตรง และวิธีที่มีขั้นตอน

ผลการวิจัยที่สำคัญคือ

1. ตัวแปรสำคัญที่มีส่วนในการจำแนกกลุ่มผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพจิตและกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่มีปัญหาสุขภาพจิต มี 14 ตัวแปร
2. ตัวแปรที่มีน้ำหนักในการจำแนกสูง 11 อันดับแรกคือ ความเพียงพอของรายได้ ขนาดของเครือข่าย จำนวนรายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว พฤติกรรมการป้องกันโรค การทำกิจกรรมในสังคม ความรู้สึกสูญเสีย การสนับสนุนทางสังคม อาชีพรับจ้าง สถานภาพสมรส และอาชีพค้าขาย

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชา .....
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล .....
ปีการศึกษา 2535 .....

ลายมือชื่อนิติต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

Cl43847 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION
KEY WORD: VARIABLES DISCRIMINATING/ELDERLY/MENTAL HEALTH

SUDAWAN SAISUEB : AN ANALYSIS OF VARIABLES DISCRIMINATING THE GROUPS OF MENTALLY HEALTHY AND MENTALLY ILL ELDERLY, NORTHERN REGION OF THAILAND. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.JINTANA YUNIBHAND, Ph.D.
109 PP. ISBN 974-582-374-3

This research was designed to analyze the variables which would be able to discriminate groups of mentally healthy and mentally ill elderly, Northern region of Thailand. The sample of this study consisted of 150 mentally healthy and 150 mentally ill elderly, collected by systematic sampling. The interviewing questionnaire developed by the researcher was used in collecting data for this study. The questionnaire had been evaluated by 10 experts for content validity. The reliability of the questionnaire was .90. The data were analyzed by using the following statistic procedures, percentage, mean, standard deviation and discriminant analysis. (Direct Method and Stepwise Method).

The major findings were as follows :

1. There were 14 variables which would be able to discriminate the groups of mentally healthy and mentally ill elderly.
2. The eleven variables which had high prominent weight of discriminant were adequate income, size of network, amount of income, member in family, health protection behavior, participation in social activities, sense of loss, social support, labour occupation, married status, and merchant occupation.

ภาควิชา..... คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต.....
สาขาวิชา..... การบริหารการพยาบาล.....
ปีการศึกษา..... 2535.....

ลายมือชื่ออธิบดี.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นตลอดจนให้ความเอาใจใส่ด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุขโข ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัย ให้ข้อชี้แนะตลอดจน ให้ความเอาใจใส่ด้วยดีตลอดมา ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตัวอย่างประชากรผู้สูงอายุทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณ คุณนุศรา วิจิตรแก้ว และ คุณปริศนา นวลบุญเรือง ผู้เป็นผู้ช่วยในการสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้ และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้ส่วนหนึ่ง ได้มาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา - มารดา ที่ส่งเสริมให้การศึกษาและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด และขอบพระคุณกัลยาณมิตรทุก ๆ ท่าน ที่มีส่วนในการทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุตาวัลย์ สายสืบ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
สมมุติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	10

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและมโนคติเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	11
การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย.....	12
การเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจ.....	13
การเปลี่ยนแปลงทางสังคม.....	13
การเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรม.....	14
การเปลี่ยนแปลงทางสมรรถภาพ.....	15

สุขภาวะจิต

ความหมายของสุขภาวะจิต.....	16
ลักษณะของผู้ที่มีสุขภาวะจิตดี.....	17
ภาวะสุขภาวะจิตของผู้สูงอายุ.....	21

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่

3. วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การหาความตรงตามเนื้อหา.....	47
การหาความเที่ยง.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	70
บรรณานุกรม.....	85
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.	91
ภาคผนวก ข.	93
ภาคผนวก ค.	96
ประวัติผู้วิจัย.....	109

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. เนื้อที่ จำนวนประชากร และความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่ จำแนกตามจังหวัด ภาคเหนือของประเทศไทย เรียงจากความหนาแน่นมากไปหาความหนาแน่นน้อย....	39
2. จังหวัดและอำเภอที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง.....	40
3. จำนวนผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพจิตและไม่มีปัญหาสุขภาพจิต มีขนาดประชากรที่สุ่มได้ เพื่อศึกษาจำนวน 300 คน.....	41
4. เขตพื้นที่จังหวัด อำเภอที่เป็นตัวแทน และขนาดประชากรผู้สูงอายุแต่ละแห่ง.....	42
5. ผลของการหาความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์.....	49
6. จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ สถานภาพสมรส อายุ อาชีพ รายได้ และที่มาของรายได้.....	54
7. จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว และ ลักษณะครอบครัว.....	56
8. จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามเครือข่ายทางสังคม และการสนับสนุน ทางสังคมที่ได้รับ.....	57
9. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระของผู้สูงอายุในกลุ่มตัวอย่าง.....	61
10. แสดงตัวแปรจำแนก และสัมประสิทธิ์ของตัวแปรแต่ละตัวตามวิธีตรง (Direct Method).....	63
11. ตัวแปรที่มีอำนาจจำแนกกลุ่มตัวอย่างประชากรผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพจิต และไม่มีปัญหาสุขภาพจิต โดยวิธีมีขั้นตอน (Stepwise Method).....	65
12. แสดงตัวแปรจำแนก และสัมประสิทธิ์ของตัวแปรแต่ละตัว ตามวิธีมีขั้นตอน (Stepwise Method).....	66
13. ค่าต่าง ๆ ที่ใช้ในการตัดสินใจสมการจำแนกประเภท.....	67
14. ผลของการคาดประมาณโดยสมการจำแนกประเภทที่ได้.....	68

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
1. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	36
2. แสดงการคาดประมาณตามสมการจำแนกประเภทที่ได้ร้อยละ 83.00	69